

اثربخشی آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم بر سازگاری تحصیلی دانشجویان

فیروزه سپهریان^{۱*}، امید فتاحی^۲

(۱) استادیار روانشناسی دانشگاه ارومیه

(۲) کارشناس ارشد روانشناسی

*نویسنده مسول:

تاریخ دریافت مقاله ۹۲/۵/۱ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۹۲/۷/۱۹ تاریخ پذیرش مقاله ۹۲/۸/۱۴

چکیده

مطالعه حاضر در صدد بر آمده است تا تاثیر آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم را بر سازگاری تحصیلی دانشجویان مورد مطالعه قرار دهد. بدین منظور ۱۲۰ دانشجو با استفاده از نمونه های در دسترس انتخاب شدند و به شیوه کاملاً تصادفی در گروه های آزمایشی (۶۰ دانشجو) و کنترل (۶۰ دانشجو) قرار گرفتند و به آزمون سازگاری تحصیلی بیکر و سیریاک قبل و بعد از مداخله پاسخ دادند. گروه آزمایش به مدت شش جلسه یک و نیم ساعته آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم را دریافت کردند. این طرح از نوع مطالعه نیمه آزمایشی پیش-پس آزمون با گروه کنترل می باشد. داده های پژوهش به کمک آزمون های توصیفی و استنباطی از جمله میانگین، انحراف استاندارد، آلفای کرابناخ، تی برای گروه های مستقل و تحلیل کواریانس تحلیل گردیدند. نتایج تحلیل آزمون تی بر تفاضل نمرات پیش و پس آزمون و تحلیل کواریانس نشان داد، بین گروه آزمایش و کنترل در میزان سازگاری تحصیلی تفاوت معنی داری وجود دارد. یافته های به دست آمده نشان داد که آموزش تیپ های شخصیت در انیه گرم بر سازگاری تحصیلی دانشجویان موثر می باشد.

کلید واژگان: سازگاری تحصیلی، تیپ های شخصیت، انیه گرم

مقدمه

هانسبرگر و پنسر^۲ (۲۰۰۰) نیز معتقدند ورود به دوره دانشگاه یکی از مهم ترین دوره های گذر در زندگی یک نوجوان یا جوان است. دانشجویان با چالش های جدیدی در تحصیلات، ارتباطات اجتماعی مواجه می شوند که به وسیله یک محیط کاملاً جدید به آن ها تحمیل می گردد. این تغییر و تحولات، منجر به افزایش سطح تنبذگی (اسکر، وود و گاتهام^۳، ۱۹۹۶) و شیوع مشکلات سازش یافتگی در بین دانشجویان، به خصوص در سال های اول و دوم می شود (جی و یو^۴، ۱۹۹۰؛ پانتاگس و گریدان^۵، ۱۹۷۸ به نقل از مک کارتی و همکاران، ۱۹۹۸). اگر چه اغلب دانشجویان با محیط جدید به سرعت خو می گیرند، اما برای برخی این دوره گذر، استرس های شخصی و ناسازگاری های

ورود به دانشگاه مقطعی بسیار حساس به شمار می رود که تغییر عمده ای در زندگی اجتماعی و فردی به وجود می آورد. در این دوره فرد با تغییرات زیادی در روابط انسانی و اجتماعی روبرو می شود (اشمیدت و ولش^۱، ۲۰۱۱). از آن جمله می توان به ایجاد روابط جدید، دوری از خانواده، مدیریت مسایل تحصیلی، معیشتی و عاطفی، تغییر در عادات مطالعه، زندگی در شرایط خوابگاه دانشجویی، کافی نبودن امکانات رفاهی و اقتصادی، منابع درسی متعدد اشاره کرد. ناتوانی در رویارویی موفقیت آمیز با مسائل یاد شده از عوامل مهم در ناسازگاری و افت تحصیلی دانشجویان می باشد (خجسته مهر و همکاران، ۱۳۸۷). تاو، دانگ، پرات،

⁴ Ge & You

⁵ Pantags & Greydan

¹ Schmidt & Welsh

² Tao, Dong, Pratt, Hunsberger, Pancer,

³ Scher, Wood, & Gotham

می باشد. سازگاری تحصیلی ناظر بر توانمندی فراگیران در انطباق با شرایط و الزامات تحصیل و نقش هایی است که محیط آموزشی، به عنوان یک نهاد اجتماعی فرا روی آنها قرار می دهد (بارت، هاجمی و هایم^۷، ۲۰۰۷). امروزه سازگاری تحصیلی تنها بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان تاکید نمی کند بلکه مفهوم آن گسترش یافته و شامل انگیزه یادگیری، توانایی برنامه ریزی برای فعالیت های علمی، احساس تعهد، پشتکار در امور آموزشی و یادگیری، رضایت از فضا و محیطی آموزشی می باشد. بنابراین سازگاری تحصیلی شامل عوامل شناختی مانند شیوه های یادگیری و فرایند حافظه (بلستاین^۸ و همکاران، ۱۹۸۶) و عوامل روانی مانند اضطراب، افسردگی (جردس و مالینکروت^۹، ۱۹۹۴) می باشد که می تواند بر سلامت روان، مهارت های اجتماعی، سازگاری تحصیلی، شخصی، اجتماعی و تصمیم گیری تاثیر منفی داشته باشد. برخی از مطالعات (ویلیامسون به نقل از کافی، ۱۳۸۹) نشان دادند که دانشجویان برخوردار از سازگاری تحصیلی انگیزه پیشرفت و پشتکار بالایی دارند. پتاس^{۱۰} (۲۰۰۶) نیز معتقد است دانشجویانی که در امر سازگاری تحصیلی با مشکل روبه رو می شوند، به احتمال زیاد در سایر ابعاد زندگی نیز دچار مشکل خواهند شد. سازگاری تحصیلی با ورود نوجوان به دانشگاه اهمیت بیشتری پیدا می کند. عوامل زیادی به عنوان فاکتورهای تاثیرگذار بر سازگاری تحصیلی پیشنهاد شده است. که می توان به رابطه بین معلم و دانش آموز و تعداد دوستان هم سال در آغاز سال تحصیلی (گودمن، بروملی، اچوارد و پورسل^{۱۱}، ۱۹۹۳) جنس و پایگاه اجتماعی (مکدرموت^{۱۲}، ۱۹۹۵) شخصیت و خصوصیات فردی مانند: شناخت، توانش کلامی، هماهنگی دیداری- حرکتی^{۱۳} و خلق و خو^{۱۴} (پیانتا و استولمن^{۱۵}، ۲۰۰۴) روابط

هیجانی به دنبال دارد. دستیابی به موفقیت تحصیلی در دانشگاه نیاز به چالش و سازگاری با شرایط جدید آموزشی دارد و تاثیر این سازگاری برای پیشرفت و تکمیل برنامه های آموزشی بسیار مهم می باشد. از جمله چالش هایی که دانشجویان هنگام ورود به دانشگاه پیش رو دارند، تفکر آن ها در ارتباط با توانایی کناره آمدن با الزاماتی است که بر سازگاری شان تاثیرگذار می باشد (زسچووسکی^۱، ۲۰۰۷). از این رو می توان گفت کناره آمدن با چنین تغییراتی مستلزم آن است که فرد از توانایی سازگاری مناسبی برخوردار باشد (اسپیر^۲، ۲۰۰۰). سازگاری عبارت از برقراری رابطه ای رضایت بخش بین فرد و محیطی زندگی اوست که نشانه ای آگاهی و توانایی فرد می باشد (برزونسکی و کوک^۳، ۲۰۰۵). رد ویکتور^۴ (۲۰۰۳) سازگاری را جریانی می داند که در آن فرد برای وفق دادن خود با فشارهای درونی و باید های بیرونی تلاش می کند. از دیدگاه روان پویایی فروید، هرگاه بین نهاد، خود و فراخود تعادل برقرار شود، شخص سازگار می باشد (نای ۱۹۹۵ به نقل از جلالی، ۱۳۸۱). برن (۱۹۶۱) به نقل از شفیع آبادی، (۱۳۸۸) فرد سازگار را کسی می داند که در او سه ساخت شخصیت با یکدیگر هماهنگ و دم سازند و مرزهای شخصیت مشخص و نفوذپذیر می باشند. راجرز معتقد است زمانی که ارگانیزم تجارب حسی و درونی خود را به صورت منظم و کامل جزء ساخت «خود» قرار دهد و بپذیرد، سازگاری روانی حاصل می شود و از نظر ویلیام گلاسر^۵ شخصیت سازگار برابر است با هویت موفق (شفیع آبادی، ۱۳۸۸). نتایج تحقیقات شگری، کدیور، غنایی؛ دانشورپور؛ مولایی (۱۳۸۶)، عیدیان (۱۳۸۴) و جوسه مت، کوستنر، لیکس و لاندری^۶ (۲۰۰۵) نشان داد که بین سازگاری و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. یکی از زیر مجموعه های سازگاری، سازگاری تحصیلی

⁹ Gerdes & Mallinckrodt

¹⁰ Pettas, K.R

¹¹ Goodman, Brumley, Schwartz, Purcell

¹² Mcdermott

¹³ visual-motor coordination

¹⁴ temperament

¹⁵ Pianta, R. C., & Stuhlman

¹ Zeschowsky

² Spear

³ Berzonsky & Kuk

⁴ Red victor

⁵ William Glasser

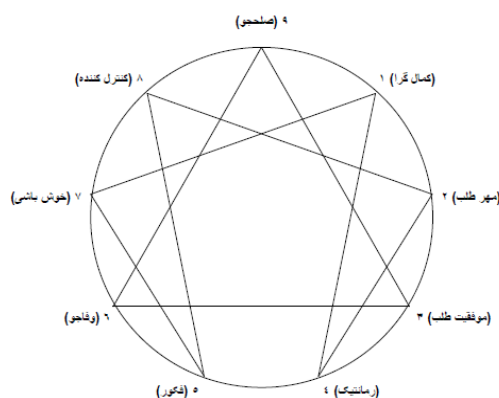
⁶ Joussemet, Koestner, Lokes, Landry

⁷ Bart, Hajami & Haim

⁸ Blusten

درک شوند. هر کدام از نه تیپ شخصیتی انیه گرم تفاوت، راهبردهای مقابله‌ای خوب رشد یافته برای ارتباط با خود، دیگران و محیط دارد (پالمر^۵، ۱۹۹۵). برتری‌ها و ضعف های رشد انسان می‌تواند در هر تیپ یافت شود. به علت شرایط بیوشیمیایی، ژنتیکی، فیزیولوژیکی و محیطی هر فرد در یکی از این تیپ‌ها قرار می‌گیرد. انیه گرم توسط یک شخص یا موسسه پویش نیافته بلکه نتیجه تحقیقات و تحلیل های فراوانی است از ترکیب روش های متعدد اسطوره ای و روانشناسی امروزی سرچشمه گرفته است. برخی معتقدند ریشه در صوفی گری دارد و برخی دیگر زیر مبنای آن را ایدئولوژی فیثاغورثی، افلاطونی و نئوافلاطونی می‌دانند (دقیقیان، ۱۳۸۷). علاقه اولیه به انیه گرم از درک و استباط عدد سوتیک^۶* به وجود آمده است. در مشاهده طرح انیه گرم (شکل ۱)، نکته ای که بلافاصله مورد توجه قرار می‌گیرد، مثلثی است که از سه عدد ۹، ۶، ۳ تشکیل شده و نماد واحدی که از اعداد ۱، ۴، ۲، ۸، ۵، ۷، ۳ شکل گرفته است (جانسون، ۲۰۰۴، ص ۴). معرفی انیه گرم به جامعه غرب به گرجیف^۷ نسبت داده می‌شود (سودهار و سنجیتا، ۲۰۰۶، ص ۲).

خانوادگی^۱ (الکساندر، ایتویسل و اولسون^۲، ۲۰۰۱) اشاره کرد. یکی از راه های که به سازگاری انسان کمک می‌کند " خود شناسی است" و در این مسیر یکی از مهمترین ابزارهایی که انسان را به این هدف می‌رساند، شناخت "تیپ شخصیتی" اوست. زیرا بدین وسیله، فرد به توانایی‌ها و نقصان‌های خود پی می‌برد و می‌تواند با محیط و دیگران بیشتر سازگار شود. هر تیپ شخصیتی، ذخایر خاصی از نگرش‌ها و مهارت‌هایی در جهت غلبه بر مشکلات و وظایف محیطی دارد. تیپ‌های شخصیت مختلف دارای علائق، صلاحیت‌ها و حالات مزاجی متفاوتی هستند، مایل-اند که خود را با افراد و موضوعات مخصوصی احاطه کنند و در جستجوی مسائلی هستند که با علائق، صلاحیت‌ها و طرز تفکرشان نسبت به جهان متجانس باشد (عظیمی پور، حسینیان، ۱۳۷۶). مدلی که در مطالعه حاضر برای تعیین تیپ های شخصیتی به کار گرفته شده و راهبردهای مرتبط با آن، انیه گرم نامیده می‌شود. در زبان یونانی کلمه **Ennea** به معنای « نه » و **Gram** به معنای « کشیدن » است (تالون^۳، سیکورا^۴، ۲۰۰۶). انیه گرم سیستمی از نه تیپ شخصیتی است که قدرت‌ها و استعدادها و به همان اندازه مشکلات هر تیپ شخصیت را توصیف می‌کند و یک زبان جهانی فراهم می‌کند که کمک می‌کند تا خود و دیگران سریع تر

شکل ۱. طرح تیپ های نه گانه شخصیت در انیه گرم

۱. تقویم سوتیک، سالنمایی است که با استفاده از حرکت سیارگان در آسمان تنظیم می‌شود. مصریان باستان برای پیش بینی طغیان رود نیل از این سالنامه استفاده می‌کردند.
۷. Gurdijeff

1 family relationships
2 Alexander, Entwisle & Olson,
3 Tallon
4 Sikora
5 Palmer
6 Sothic number

روش پژوهش

طرح این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از منظر شیوه گرد آوری داده ها جزء مطالعات آزمایشی (تجربی) است. طرح تحقیق از نوع مطالعه شبه آزمایشی پیش-پس آزمون با گروه کنترل می باشد.

جامعه آماری مورد مطالعه، کلیه دانشجویان رشته مقطع کارشناسی دانشگاه های ارومیه در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ بودند. جهت اطمینان از این که نمونه های مورد مطالعه قبلاً هیچ گونه آشنایی با تیپ شناسی انیه گرم نداشته باشند از نمونه های در دسترس استفاده شد. بدین منظور ۱۲۰ دانشجو به عنوان نمونه های مورد مطالعه انتخاب شدند و صورت کاملاً تصادفی در گروه های آزمایش (۶۰ نفر) و کنترل (۶۰ نفر) قرار گرفتند. گروه آزمایش ۶ جلسه ۹۰ دقیقه ای، در کلاس های آموزش انیه گرم شرکت کردند. آزمودنی ها با خصوصیات و راهبردهای حمایتی، برگزیده و مورد غفلت قرار گرفته مربوط به هر تیپ و خصوصیتی که در محدوده تیپ شخصیت قابل تغییر است، آگاهی یافتند. مبنای آموزش کلاس ها، برنامه های آموزش تخصصی انیه گرم هلن پالمر (۲۰۱۱) بود. آزمون سازگاری تحصیلی قبل و بعد از اتمام کلاس های آموزشی برای هر دو گروه مورد مطالعه اجرا شد.

ابزار سنجش

به منظور گردآوری داده های مورد نیاز از پرسشنامه سازگاری دانشجویان با دانشگاه استفاده شد. این آزمون توسط بیکر و سیریاک^۱ (۱۹۸۴) در دانشگاه کلارک آمریکا ساخته شده و به شکل گسترده ای در آمریکا، اروپا، چین و ژاپن به کار گرفته شده است (لانثیرو ویندهام، ۲۰۰۴). پرسشنامه مذکور دارای چهار زیر مقیاس سازگاری تحصیلی (۲۴ سوال)، سازگاری اجتماعی (۲۰ سوال)، سازگاری شخصی-هیجانی (۱۵ سوال) و دلبستگی به موسسه/دانشگاه (۸ سوال) می باشد. آزمودنی در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از "کاملاً درباره من صدق می کند" تا

حسین پور، طباطبایی، خدایناهی، کاظم نژاد، خصری (۱۳۸۷) رابطه بین سطوح سازگاری و رگه های شخصیتی را در ۴۵۶ دانش آموزان سوم متوسطه مطالعه کردند و گزارش کردند که هویت جنسی، اشتراک، انعطاف پذیری، اجتماعی شدن و سلطه گری در مقایسه با سایر ترکیب ها بیشترین توان را در پیش بینی سطوح سازگاری دارند. سپهریان و قلاوندی (۱۳۹۰) اثربخشی آموزش تیپ-های شخصیت انیه گرم را بر کاهش تعارضات زناشویی زوجین بر روی ۴۷ زوج در شهرستان ارومیه مورد مطالعه قرار دادند. نتایج مطالعه آنان حاکی از کاهش میزان تعارضات زناشویی گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل بود. حسینیان و عظیمی پور (۱۳۸۷) گزارش کردند که آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم بر افزایش عزت نفس دانشجویان تاثیر معناداری داشته است. لی، کی، جی (۲۰۰۲) نیز کلاس های آموزش انیه گرم را برای گروهی از پرستاران کره ای اجرا کرد، نتایج مطالعه او نشان داد که آموزشی تیپ های شخصیت انیه گرم تاثیر معناداری بر عزت نفس نمونه های مورد مطالعه او داشته است.

سازگاری و ابعاد مختلف آن از مباحث بنیادی و بسیار گسترده در روان شناسی محسوب می شود. به همین جهت شناسایی عوامل تاثیر گذار بر آن، ضمن افزایش حیطه دانش، می تواند کاربردهای زیادی در کاهش مشکلات فردی و بین فردی داشته باشد. آموزش انیه گرم را نیز می توان مسیری مطمئن برای خود شناسی و افزایش سازگاری دانشجویان دانست. در این راستا، هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم بر سازگاری تحصیلی دانشجویان می باشد. با توجه به هدف و پیشینه پژوهش، چنین فرض شده است که:

۱- دانشجویانی که دوره های آموزش تیپ شناسی انیه گرم را گذرانده اند در مقایسه با دانشجویانی که چنین دوره ای را نگذرانده اند، به طور معناداری سازگاری تحصیلی بالاتری دارند.

¹ . Baker & Syriak

حاضر آلفای کرانباخ برای زیر مقیاس های آزمون سازگاری با دانشگاه از ۰/۸۹ تا ۰/۹۲ به دست آمد.

یافته ها

یافته توصیفی نمرات زیر مقیاس های سازگاری تحصیلی به تفکیک برای گروه های آزمایش و کنترل در پیش آزمون و پس آزمون در جدول آمده است.

"اصلاً درباره من صدق نمی کند" به سوال های آزمون پاسخ می دهد. ۴ نمره برای خرده مقیاس ها و یک نمره کل محاسبه می شود (پیرز و وسنز، ۲۰۰۲). در بررسی بیکر و سیریاک (۱۹۸۶) ضریب آلفای کرانباخ تمام خرده مولفه ها و نمره کل بالای ۸۰ درصد بود. لانیثیر و ویندهام (۲۰۰۴) در مطالعه خود ضرایب ثبات درونی برای مولفه ها را بین ۸۶ درصد تا ۹۵ درصد محاسبه کرده اند. در مطالعه

جدول ۱. شاخص های توصیفی زیر مقیاس های سازگاری با دانشگاه در گروه های آزمایش و کنترل

شاخص	گروه ها	پیش آزمون		پس آزمون		تعداد	
		میانگین	انحراف استاندارد	کمترین	بیشترین		میانگین
سازگاری تحصیلی	کنترل	۸۰/۸۷	۱۳/۶۵	۴۹	۱۰۹	۶۰	
	آزمایش	۸۰/۳۷	۱۰/۴۳	۵۷	۱۱۲	۶۰	
	کل	۸۰/۶۲	۱۲/۱۰	۴۹	۱۱۲	۱۲۰	
سازگاری اجتماعی	کنترل	۶۸/۰۷	۱۰/۷۹	۴۵	۸۸	۶۰	
	آزمایش	۶۷/۱۲	۱۰/۴۶	۳۹	۸۹	۶۰	
	کل	۶۷/۵۹	۱۰/۵۹	۳۹	۸۹	۱۲۰	
سازگاری عاطفی - شخصی	کنترل	۵۳/۸۷	۱۰/۳۳	۳۲	۷۵	۶۰	
	آزمایش	۵۳/۱۵	۸/۹۴	۳۳	۷۲	۶۰	
	کل	۵۳/۵۱	۹/۶۳	۳۲	۷۲	۱۲۰	
دلبستگی به دانشگاه	کنترل	۳۲/۶۲	۴/۷۳	۲۰	۴۰	۶۰	
	آزمایش	۳۱/۷۸	۴/۴۷	۱۹	۴۰	۶۰	
	کل	۳۲/۲۰	۴/۶۰	۱۶	۴۰	۱۲۰	
نمره کل سازگاری تحصیلی	کنترل	۲۳۵/۴۱	۳۰/۹۷	۱۵۵	۲۹۹	۶۰	
	آزمایش	۲۳۲/۴۲	۲۸/۱۸	۱۷۵	۳۰۶	۶۰	

جدول ۲. نتایج تحلیل کواریانس گروه های مورد مطالعه در نمره کل سازگاری با دانشگاه

شاخص	SS	df	MS	F	P	η ²
مقدار ثابت	۱۰۳۲۳/۴۷۹	۱	۱۰۳۲۳/۴۷۹	۳۳/۵۹۵	۰/۰۰۰	۰/۲۲۵
گروه	۱۰۶۳۴/۰۷	۱	۱۰۶۳۴/۰۷	۳۴/۹۷	۰/۰۰۰	۰/۲۳۰
هم متغیر	۴۵۲۸۳/۹۸	۱	۴۵۲۸۳/۹۸	۱۴۸/۹۰	۰/۰۰۰	۰/۵۶۰
مقدار خطا	۳۵۵۸۱/۸۵	۱۱۷	۳۰۴/۱۲			
جمع	۶۳۹۷۹۰۲	۱۲۰				

$$R = ۰/۶۰۲, R^2 = ۰/۵۹۵$$

با توجه به نتایج جدول ۲، تحلیل کواریانس ($F=0/23$) معنی دار بود. با توجه به ضریب آتا ارزیابی شده، دخالت های آموزشی موجب ۲۳ درصد تغییرات متغیر وابسته شده است و این به معنای آن است که آشنایی دانشجویان با خصوصیات مربوط به تیپ خود و دیگران در سازگاری آنان موثر بوده است. نتایج نشانگر آن است که عوامل دیگری نیز در سازگاری تحصیلی دخالت دارند که مطالعه حاضر به آن ها پرداخته است. میانگین های اصلاح شده (جدول ۳) نشان می دهد که میانگین سازگاری گروه آزمایش بیشتر از گروه میانگین می باشد.

همانگونه که در جدول ۱ مشاهده می شود، میانگین کل پس آزمون در گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل می باشد. جهت کنترل اثر پیش آزمون و بررسی دقیق تر تاثیر متغیر مستقل بر گروه آزمایشی و کنترل از تحلیل کواریانس استفاده شد. نتایج حاصل از تحلیل مقدماتی برای ارزیابی همگنی بین شیب های رگرسیون نشان داد که اثر متقابل بین متغیر کوارینت (پیش آزمون) و عامل معنادار نمی باشد ($F=0/06$ ، $MSE=1116/25$ ، $p=0/06$)، $F=0/23$ ، $F=1/47$) مبنی بر برقراری پیش فرض های مربوط به نرمال بودن تقریبی و همسانی واریانس ها، تحلیل کواریانس دنبال شد (جدول ۲).

جدول ۳. میانگین تعدیل شده متغیر سازگاری در پس آزمون

گروه	میانگین	خطای استاندارد	حد پایین	حد بالا
آزمایش	۲۳۸/۷۱	۲/۲۵	۲۳۴/۲۵	۲۳۴/۱۷
کنترل	۲۱۹/۸۶	۲/۲۵	۲۱۵/۴۰	۲۲۴/۳۲

جدول ۴. نتایج تحلیل کواریانس دو گروه کنترل و آزمایش در زیر مقیاس های سازگاری با دانشگاه

زیر مقیاس	منبع تغییر	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات	F	معنی داری	مجذورات
سازگاری تحصیلی*	گروه	۱۰۷۴/۶۹	۱۰۷۴/۶۹	۱۶/۴۰	۰/۰۰۰	۰/۱۲۳
	هم متغیر	۴۴۶۴/۹۲	۴۴۶۴/۹۲	۶۸/۱۵	۰/۰۰۰	۰/۳۶۸
سازگاری اجتماعی**	گروه	۷۱۹/۲۱	۷۱۹/۲۱	۱۳/۷۹	۰/۰۰۰	۰/۱۰۵
	هم متغیر	۳۴۶۸/۶۲	۳۴۶۸/۶۲	۶۶/۵۰	۰/۰۰۰	۰/۳۶۲
سازگاری عاطفی- شخصی***	گروه	۳۵۸/۱۲	۳۵۸/۱۲	۷/۴۷	۰/۰۰۷	۰/۰۶
	هم متغیر	۲۴۹۰/۱۱	۲۴۹۰/۱۱	۵۱/۹۴	۰/۰۰۰	۰/۳۰۷
دلبستگی به دانشگاه****	گروه	۴۶۵/۴۲	۴۶۵/۴۲	۱۸/۴۰	۰/۰۰۰	۰/۱۳۶
	هم متغیر	۴۵۴/۱۴	۴۵۴/۱۴	۱۷/۹۷	۰/۰۰۰	۰/۱۳۳

** R = ۰/۳۹۹ ، R^۲ = ۰/۳۸۹   * R = ۰/۴۱۶ ، R^۲ = ۰/۴۰۶
 **** R = ۰/۲۲۲ ، R^۲ = ۰/۲۰۲   *** R = ۰/۳۳۲ ، R^۲ = ۰/۳۲۰

وجود دارد. شرکت در کلاس های آشنایی با تیپ های شخصیت انیه گرم توانست باعث افزایش میانگین در همه زیرمقیاس های سازگاری با دانشگاه در گروه آزمایش شود. به عنوان یافته های جانبی مطالعه حاضر، سازگاری با دانشگاه در دانشجویان دختر و پسر مورد مقایسه قرار گرفت. یافته های حاصل از آزمون t بر اساس تفاضل

در نهایت تحلیل کواریانس برای زیر مقیاس های آزمون سازگاری تحصیلی محاسبه شد. نتایج در جدول شماره ۴ آمده است. با توجه به نتایج حاصل از آماره های توصیفی، معناداری ضریب F، و در نهایت آزمون تحلیل کواریانس نشان داد که شرکت در کلاس های انیه گرم بر گروه آزمایش موثر بوده و تفاوت معنی داری بین میانگین های دو گروه

شناخت هرچه بیشتر خود و خواسته‌هایشان بهتر می‌توانند فشارها و استرس‌های محیط آموزشی را تحمل کنند که این خود می‌تواند به عنوان نوعی بهبود در سازگاری با دانشگاه مدنظر قرار گیرد.

لازم به ذکر است که پژوهش‌های مداخله‌ای اندکی در رابطه با سازگاری تحصیلی انجام شده است. با وجود توجه به جایگاه سبک شناسی انیه گرم در جهان، برگزاری کلاس‌ها و ایجاد انیستوهای خود شناسی که به آموزش تیپ‌های شخصیت انیه گرم می‌پردازند، متأسفانه در ایران هنوز این تیپ شناسی جایگاه خود را در تحقیقات پیدا نکرده است. این پژوهش از نخستین تحقیقاتی است که در فرهنگ ایرانی تیپ‌های شخصیتی انیه گرم را مورد مطالعه قرار می‌دهد و همچنین نخستین مطالعه‌ای است که به بررسی تاثیر آموزش انیه گرم بر افزایش سازگاری تحصیلی پرداخته است. بنابراین امکان مقایسه نتایج با سایر مطالعات در فرهنگ ایران وجود نداشت، که این مسئله از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌باشد. علی‌رغم محدودیت‌های ذکر شده، با عنایت به نتایج تحقیق، پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آینده رابطه متغیرهای دیگر با تیپ‌های شخصیتی انیه گرم بررسی شود. همچنین با توجه به این که در نتیجه آشنایی دانشجویان با تیپ‌های انیه گرم، سازگاری تحصیلی در گروه آزمایش افزایش یافت. لذا پیشنهاد می‌شود برنامه‌هایی جهت آموزش تیپ‌های انیه گرم برای دانشجویان طرح ریزی و اجرا شود. چرا که جوانان امروز سرمایه و سازندگان آینده کشور هستند. بنابراین توانمند ساختن آنان برای زندگی آینده گامی مهم خواهد بود.

منابع

- حسین‌پور، شهریار؛ رسول‌زاده طباطبایی، کاظم؛ خداپناهی، محمدکریم؛ کاظم‌نژاد، انوشیروان؛ خصری، ثریا. (۱۳۸۷). رابطه بین سطوح سازگاری و رگه‌های شخصیتی نوجوانان دانش‌آموز پایه‌ی سوم متوسطه‌ی منطقه ۳ شهر تهران. مجله علوم رفتاری. دوره ۲، شماره ۲، صص ۶۳-۷۴.

نمرات پیش‌آزمون از پس آزمون نشان داد که در هیچ یک از زیر مقیاس‌های آزمون تفاوت معناداری بین دو گروه دانشجویان دختر و پسر وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

برای دست‌یابی به اهداف پژوهش و پاسخ علمی به سوالی که برای پژوهشگر مطرح بود به آزمون فرضیه تحقیق مبادرت شد که در این قسمت به بحث و تحلیل یافته‌های مطالعه حاضر پرداخته می‌شود. با توجه به یافته‌های آماری حاصل از تحلیل کواریانس مشخص شد که آشنایی با تیپ‌های شخصیتی انیه گرم راهبرد کمکی نسبتاً موثر در زمینه سازگاری تحصیلی می‌باشد.

این یافته نشان داد همانگونه که در تحقیقات سپهریان و قلاوندی (۱۳۹۰)، لی، کی، جی (۲۰۰۲) و عظیمی پور و حسینیان (۱۳۸۹) آموزش تیپ‌های انیه گرم بر متغیرهای مورد مطالعه آن‌ها تاثیر داشته در مطالعه حاضر نیز آشنایی با انیه گرم در افزایش سازگاری تحصیلی موثر بوده است. در مطالعه سپهریان و قلاوندی (۱۳۹۰) آشنایی با انیه گرم سازگاری زوجین را افزایش داد و در مطالعه لی، کی، جی (۲۰۰۷) و عظیمی پور و حسینیان (۱۳۸۹) آموزش تیپ‌های انیه گرم بر افزایش عزت نفس تاثیر داشته است. در تبیین این یافته می‌توان اشاره کرد که اگر فردی با خصوصیات، نقاط ضعف و قوت تیپ شخصیت خود آشنا می‌شود می‌تواند با تکیه بر نقاط قوت، نقاط ضعف خود را تعدیل دهد. هدف از خودشناسی این است که افراد تیپ خود را تشخیص دهند، ابعاد سالم و ناسالم تیپ خود را بشناسند و به قسمت میانه و بالاخره به بعد سالم نزدیک شوند. زمانی که شخص می‌فهمد که دیگران چگونه فکر و احساس می‌کنند، بیشتر صبور می‌شود و نیز تحمل، پذیرش و درک دیگران آسانتر می‌شود. بنابراین با تشخیص دفاع‌های روانی و هیجانی مخصوص هر تیپ، شرکت‌کنندگان فرصت‌هایی را برای رشد و سلامت شخص به دست می‌آورند (پالمر، ۱۹۹۵). در مطالعه حاضر پس از اتمام جلسات آموزشی، افراد شرکت‌کننده اظهار کردند که با

- Berzonsky, M. D., & Kuk, L. (2005). Identity style, psychosocial maturity and academic Performance, personality and individual different, *European Journal of Personality*, 39 (1), 235-247.
- Blustein, D.L., Judd, T. P., Krom, J., Viniar, B. (1986). Identifying predictors of academic performance of community college students. *Journal of college student personal*, 27, 242-249.
- Gerdes, H.; Mallinckrodt, B. (1994). Emotional, social, and academic adjustment of college student: A longitudinal study of retention. *Journal of counseling and development*, 72, 281- 288.
- Goodman, S. H., Brumley, H., Schwartz, K. R., & Purcell, D. W. (1993). Gender and age in the relation between stress and children's school adjustment. *Journal of Early Adolescence* . 13, 329-345.
- Jahnsen, C.W. (2004). The Enneagram. Science in ancient artwork. ISBN: 1-58616-377-9. www.earthmatrix.com. P,1-22.
- Joussemet, M., Koestner, R., Lekes, N., Landry, R. (2005). A Longitudinal Study of the Relationship of Maternal Autonomy Support to Children's Adjustment and Achievement in School. *Journal of Personality*, 73:5, 1215-1236.
- K J. (2002). The application of enneagram on psychological dimension in nursing Korean medical database. Retrieved from <http://www.kmbase.medric.or.kr>.
- Mccarthy, c. J., Brack, c. J., Hsin-tine, T. L., & carlson, M. H. (1998). Relationship of college students-' current attachment to appraisals of parental conflict. *Journal of College Counseling*, 1, 135-154.
- McDermott, P. A. (1995). Sex, race, class, and other demographics as explanations for children's ability and adjustment: A national appraisal. *Journal of School Psychology*, 33, 75-91.
- Palmer, H. (1995). *Enneagram in love and work*. USA: Harper Sanfrancisco.
- Pettas, K.R. (2006). The relationship of parental monitoring to community college student adjustment and achievement Differences by gender, ethnicity, parental education level and student residence unpublished P.N.D. thesis, Carolina university.
- Pianta, R. C., & Stuhlman, M. W. (2004). Teacher-child relationships and children's success in the first years of school. *Journal of School Psychology Review*, 33, 444-458.
- خجسته مهر، رضا. (۱۳۸۷). بررسی روابط مهارت های اجتماعی با سازگاری تحصیلی دانشجویان دختر دانشگاه شهید چمران. چهارمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان. صص ۱۴-۱۶.
- عظیمی پور، پرینا؛ حسینیان، سیمین. (۱۳۸۹). توانمندسازی دانشجویان نسبت به شناخت ویژگی های شخصیتی خود و اثر آن بر حرمت نفس. پنجمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان. تهران: دانشگاه شاهد. صص ۲۳۸.
- سپهریان، فیروزه. (۱۳۹۱). تیپ شناسی انیه گرم: هوش هیجانی در تیپ های نه گانه انیه گرم. گرگان: انتشارات رشد فرهنگ.
- سپهریان، فیروزه؛ فلاوندی، حسن. (۱۳۹۰). تاثیر آموزش تیپ های شخصیت انیه گرم بر کاهش تعارضات زناشویی زوجین. فصل نامه مشاوره و روان درمانی خانواده. سال اول، شماره ۲، صص ۱۶۱-۱۷۰.
- شفیع آبادی، عبدالله؛ ناصری، غلامرضا. (۱۳۸۸). نظریه های مشاوره و روان درمانی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- شکری، امید؛ کدیور، پروین؛ غنایی، زهرا؛ دانشورپور، زیبا؛ مولایی، محمد. (۱۳۸۶). تاثیر صفات شخصیت، استرس تحصیلی را بر عملکرد تحصیلی دانشجویان. *مجله های مطالعات روانشناختی*. دوره ۳ شماره ۳، صص ۳۶-۴۶.
- دقیقیان، پروین. (۱۳۸۷). روانشناسی تیپ های شخصیتی نه گانه انیه گرم. تهران: انتشارات آشیانه کتاب.
- عیدیان، مریم. (۱۳۸۴). بررسی و مقایسه رابطه بین سازگاری و عزت نفس و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانهای دولتی شهرستان اسفراین در سال تحصیلی ۸۵-۱۳۸۴. پایان نامه دروه کارشناسی ارشد روانشناسی. دانشگاه شهید بهشتی.
- کافی، موسی. (۱۳۸۷). بررسی تطبیقی سازگاری تحصیلی در دانشجویان روزانه و شبانه دانشگاه گیلان. چهارمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان. شیراز: معاونت فرهنگی و مشاوره دانشگاه شیراز.
- Alexander, K. L., Entwisle, D. R., & Olson, L. S. (2001). Schools, achievement, and inequality: A seasonal perspective. *Journal of Educational Evaluation and Policy Analysis*, 23, 171-191.
- Bart, O., Hajami, D., & Bar-Haim, Y. (2007). Predicting school adjustment from motor abilities in kindergarten. *Journal of Infant and Child Development*, 16, 597-615.

- Scher, K. J., Wood, P" K., & Gotham, H. J. (1996). The course of psychological distress in college: A prospective high-risk study. *Journal of College student Development*. 37, 42- 50.
- Schmidt C K, Welsh A C. (2011). College Adjustment and Subjective Well-Being When Coping With a Family Member's Illness. *Journal of Counseling & Development*. [Volume 88, Issue 4](#), pp 397–406.
- Scott, S A. (2011). *An analysis of the validity of the Enneagram*. Dissertation. The college of William and Mary.
- Spear ,L.P.(2000) . The adolescent brain and age related behavioral manifestations . *Journal of Neuroscience and behavioral Reviews* , 24 , 417 – 463.
- Sudhir H. Kale.& Sangita, De.(2006). Using the enneagram for internal marketing in service establishments. *Jornal of business papers*. http://works.bepress.com/sudhir_kale.

- Reed, victor., E .(2003) . Individual Differences and early Schooladjustment:Teacher oppraisals of yong children with special need. *Journal of Early child development and care*, 74 ,59-79.
- Tallon,R.& Sikora, M. (2006).*Awareness to action*. Chicago: The university of Scranton center.
- Tao. S., Dong, Q., Pratt, M. W., Hunsberger, B., & Pancer, S. M. (2000). Social support: Relations to coping and adjustment during the transition to university in the Peoples' Republic of China. *Journal of Adolescent Research*, I 5, 123-144.

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 4, No. 3, Winter 2014, No 16

Journal of Educational
Psychology

Efficacy of enneagram personality types teaching on educational adjustment of students

Firouzeh Sepehrian ^{1*}, Omid fatahy ²

- 1) Assistant professor, Urmia University
- 2) M.A. in Educational psychology

*Corresponding author:

Abstract

The purpose of this study was to examine the efficacy of enneagram personality types teaching on educational adjustment. To achieve our aim, first, 120 available students were assigned to experimental (60 students) and control groups (60 students). Then, the Baker & Syriak of educational adjustment questionnaire was administered to subjects. Experimental group received enneagram of personality training for six weeks of 1/30 hours. The research method of this study was quasi-experimental, pretest – posttest randomized group design. Finally educational adjustment questionnaire was administrated the 2 groups again. Analysis of the data involved both descriptive and inferential statistics including mean, standard deviation, Cronbach, t test, and Analysis of co-variance. Analysis of the data submitted to t test, and Analysis of co-variance indicated significant differences between the control vs., experimental group as for as the level of educational adjustment. The result of this study shows that enneagram training has positive effects on educational adjustment.

Keywords: Educational adjustment, Personality type, Enneagram

---